

Böszörményi Zoltán

In memoriam Szilágyi Domokos, azaz Szisz, aki nemrég lett volna 65 éves

„– hát mutasd meg, hogy nem igaz,
azért sem igaz, sose volt,
hogy az élet megdöglik, és
nem igaz, hogy halott a holt –”
(Szilágyi Domokos – a Halál árnyéka
versciklus Lázadás című verséből.)

Csillaghullás volt!
Csillaghullás van ma is!
Az Allianz nemzetközi biztosítótársaság jóslata
szerint, Csillaghullás a jövőben is lesz!
A Csillaghullás időmérhető stopperen vagy akár
egy jobb fajta karórán.
Ez másodpercnyi.
Vagy ennek töredéke.
A Csillaghullás azonban nem jelent, nem jelent-
het lemerülést a semmibe. A semmi is csak a van-
ban van. Ahol megtörténhet, hogy „*múltunk sin-
csen, jövőnk se lesz*”.

Folytatása a II. oldalon

SZILÁGYI DOMOKOS Fények az éjszakában

Sűrűsödik a sötétség,
sűrűsödnek a fények,
odafőnn, idelenn.
Elülnek szememen.
(Jámbor csibék alkonyatkor
a kotlós ég alatt.)
Elülnek, elpihennek, –
hogy ébren tartsanak.
Vagyok fények szállása, nyugtalan.
Valami ősi borzalom
száll meg éjjelente:
minden éj: teljes napfogyatkozás.
Csak a csillagok,
a pihenők, a nyugtalanítók
szenájósbogárlanak,
odafőnn, idelenn.
Elülnek szememen.
Sötétben jobban lát a képzelet.
Sötétben könnyebben képzelek
világosságot – mert muszáj.
A nappal: a képzelet kábítószere.
Nappal alszik a teremtő elme,
csak a dolgozó elme éber.
A nagy Idő játszik velem,
hol nyitott, hol hunyt szemével.
Kacsingat, mint egy utcasarki.
Kacsingat, mint a múlt s jelen.
Ez is hív, az is hív: jöszte, jöszte.
A nagy Idő játszik velem –
nappalaimat lekötözte,
nem szűnik a harc köztém s közte –
mintha volnék csak rosszabbik felem,
hogy kell magam képen törülnöm,
se múltba, se jövőbe züllnöm,
csak ádáz áhítattal ülnöm
lakkcipőd előtt, utcasarki jelen,
első intésedre készülnöm.
– Menjek veled?
– Jöszte velem.
Hová? előre? hátra? körbe?
Elvegyelek? Hisz úgyis elhagysz.
Hogy a Jövő mit örökölné?
Tölem? Ugyan mit. Oly hamar
lejár az örökösödési jog.
Csupán az számít, amit most adok.
Nem is hagyatkozom hát.
– Piszkos strici!
– No, „haragszomrád”?
Hát haragudj. De hagyj békén.
Hagyj magamra a fényeimmel.
Kacsingass csak előre-hátra.
Gyáváz le mindenkit, megéri:
csak így lehetsz a bátrak bátra.
De ne bánts a fényeimet!
Ez itt álmos, amaz imett,
amaz meg se-ilyen se-olyan.
(Szabálytalan.)
A szabályok csak azért vannak,
hogy legyen mit áthágnunk.
Mert hágni kell.
Vagy föl, vagy csak egyre tovább.
Kihagy a szív, remeg a láb,
de nyugalom sehol.
Még akkor is, ha felköltözött –
fölfel van a pokol.)
Ó, fényeim az ében éjben.
Áldottak-átkozottak.
Pihenők, ébren
tartók. Hajnalban elcsitulunk.
Nappal kihagy a képzelet.
Nappal a képzelet kihagy.
Nappal hiába képzeled,
ki voltál, ki leszel, ki vagy.
Piszkos strici vagy, bátrak bátra.
Undorodol előre-hátra.
Konokul int, int a jelen.
– Jöszte velem. Jöszte velem. –
Míg hív a sok-sok éj fény:
– Te vagy enyém. Te vagy enyém.

FARKAS WELLMANN ÉVA

Óda a monostori temetőhöz

Ujjong a test, hisz éltet rég a vétek:
hogy úgy tudom: tán mégsem erre térek,

hogy nem fogad félelmes, bűzös ágy, hol
lemondanék végképp a túlvilágról.

Hisz várna tán két bugyra ott pokolnak,
emitt körök naponta átpokolnak

egymás között. Ijesztőbb itt, ha túlélés,
búnlajstromod naponta úgyis elvész,

míg a Monostor-dombi élted éled,
hol ötszáz euró egy emberélet...

Öröklét, így? Jöjjen eső, de ónnal!
Keverné el a mocskot majd betonnal,

és légyen úgy: romlasszon hát a telke,
hogy ne is tudd már: fektet-e vagy kelt-e...

Ébredhetsz más, emberről jobb alakban,
ha végzed itt, e szintelen salakban?

Higgadt legyél, ha ama gyertya lobban?
Tudván: fekszel majd a csúcsforgalomban,

s mindegy, mi híz e földön túl ölebe:
a lélek szél. Nem nő ki hús fölébe.

Utó(d)-dal

Nem tudhatom, mi lesz vagy volt-e káros;
s képed immár alantnak, fentnek árnyék?

Felejtselek, ha kéne még e város!
S rád gondolok, ha visszatérni vágynék...

◆ Színek Ady Endre költészetében
II. old.

◆ Orbán János Dénes: Parti-portré
Zöldi László: Ir kávé
III. old.

◆ Kisvárdai fesztiválnapló
IV. old.

◆ Zsidó Ferenc: Mária Magdolna
Debüt: Dimény Lóránt
V. old.

◆ Fodor Sándor: A félve között – jó hír
Beszélgetés Závada Pállal
Lászlóffy Csaba: Az elhanyagolt
hamvak kihívása
VI. old.

◆ Sacy von Blondel „látogatása”
Szántai János verse
VII. old.

Karácsonyi Zsolt

Mennyire ismerik Erdély irodalmát?

A hónap közepén rendezték meg Aradon az Irodalmi Társaságok Szövetségének idei vándorgyűlését. A háromnapos rendezvényen az erdélyi résztvevőkön kívül felvidéki, vajdasági és magyarországi meghívottak is jelen voltak. Mert a konferencia témakörei amúgy is az erdélyi irodalom köré csoportosultak, én is arról érdeklődtem néhány résztvevőnél, milyen az erdélyi szerzők ázsioja más magyarok tájakon, kik a legismertebb erdélyi írók?

Z. Urbán Aladár,
Palóc Társaság, Ipolyvarbó

Erre nehéz válaszolni. A magam részéről Sütő Andrást mindenképpen megemlíteném, a költészetben Kányádi Sándort tudnám megnevezni, de a már nem élő Kós Károly is ismerős a mi tájainkon. Hála az Irodalmi Szemlének, meg a Kalligramnak, mert e lapok elég jó szemléket adnak, és abból a szemléletből kiindulva, hogy a magyar irodalom egységes egész, erdélyi írókat is rendszeresen közölnek. A Heti Ujságban is olvashatók mai erdélyi írók és költők művei. Szerintem az erdélyi irodalom hozzáférhető számtalan úton-módon. Akit érdekel az irodalom, a

művészet, megtalálja a módját, hogy tájékozódjon ezekben a kérdésekben.

Vicei Károly,
prózaíró, Zenta

A magam korosztályát említem elsőként: Farkas Árpádot, aztán Kányádi Sándort, őt inkább annál fogva, hogy egy jó showman, tesz arról, hogy beszéljenek róla; Kovács András Ferenc is az ismertebbek közül való. Természetesen Sütő Andrást, de még Méliusz József is ismert nálunk. Még egyszer ennyit biztosan fel tudnék sorolni, de most többet nem jutnak eszembe.

Folytatása a II. oldalon

Rajzos kiáltások

A sokoldalú Kazinczy Gábor* nyomát Temesváron számos alkotás, könyvborítók, díszlettervek, illetve a Szabad Szó megyei lapban megjelent képzőművészeti jellegű írásai őrzik, s nem utolsósorban a mindenkiben megragadt Cantata Profana sorozata. Az 1942-ben született művész a Ion Andreescu Mű-

Madonna 2000, II.

vészeti Akadémián végezte tanulmányait. Egyéni és csoportos kiállításokon Magyarországon, Romániában, Németországban, Jugoszláviában és Horvátországban mutatkozott be. Temesváron köztéri alkotásaként az Egyetemi Aula múmárvány sík-kompozíciója emlékeztet rá. Számtalan díj birtokosa, 1992–96 között a Temesvári Egyetem Művészeti Karának volt a docense, 1996–91 között a Pécsi Tudományegyetem oktatója, jelenleg a Kaposvári Főiskolán tanít. Beszélgetésünk orfűi házában zajlik, a szó szoros értelmében vett „festői” tájban, dombok között, tóparton. Két, nappali fénytől kitűnően megvilágított műterem mellett a garázsban is megismerésre kitért képek.

– Nagypám Albertsán született, szolgálatra helyezték a Bánságba, és ottragadt. A családnak most Magyarországon él, ami nem kis dolog, hiszen nagypámnak 11 testvére volt. És időnként váltani kell. Oriásit fejlődtem. Odaát Temesvár kezdett ellaposodni. A szó valós és átvitt értelmében is. Előbb Erdélybe szándékoztam menni, azaz a lapályból a hegyvidékre. Ugyanakkor kíváncsi voltam, mire vagyok képes az új környezetben. Gyermekkorom óta a Kossuth rádió nőttem fel, amely nem a helyes világképet mutatta az anyaországról, a valóság egészen más. A problémafelvetés ugyanis még nem megoldás. A hozzáállás az élethez, a nemzethez, a hazafiasság érzése itt átfogalmazódik. Mást ne említsek, itt a tisztaság megőrzése is hazafiasság cselekedet.

Folytatása a VII. oldalon

OBERTEN JÁNOS

*Grafikáival illusztráltuk lapszámunkat

Színház

Határon Túli Magyar Színházak Fesztiválja XV.

– Kisvárdai fesztiválnapló, 2003. június 19–28. –

Június 19-én este az Újvidéki Színház társulatának a Horace McCoy: *A lovakat lelővik ugye?* című előadásával vette kezdetét a versenyfesztivál. A darabválasztás nem túl szerencsés, és hiába a nagyszerű csapatmunka, hiába a Jászai-díjas Mezei Kinga minden kísérlete az előadás megmenntésére, ha a rendező Luboslav Mareja úgy döntött, hogy az erejüket vesztett dialógusokat motívum-szegény, modoros mozgássorozatokkal fogja felelősíteni.

A nyitónap második előadása a Szabadkai Kosztolányi Dezső Színház *Siratófal* (Danilo Ki) című produkciója. A rendezés (Szloboda Tibor) egyfajta fragmentumos szövegszerkezetre épít: nyitott, kihagyásos, asszociációkra készítet.

A második napon, a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata *Marivaux Két nő közt* című darabját adta elő. Az Alexandru Colpaci rendezte előadás a commedia dell'arte-ből ismert típusok pénz- és kéjvágyó természetét kiaknázva, a férfiúhás nő fonák helyzetével megspékelve, a zsarolás magasiskolájáról szól.

Parti Nagy Lajos – Darvas Ferenc *Ibusáriját* a Várszínpadon játszotta a Komáromi Jókai Színház. Előadásuk érdekessége a palócos nyelvhasználat, csak éppen az érthetőség rovására megy. Ezt leszámítva, Telihay Péter rendező egy feszes, helyenként a vulgaritást súroló, de roppant dinamikus előadást teremtett.

A nap utolsó előadása a Várkertben, szabadterén zajlott le. A Vajdasági Tanyaszínház *Petőfi János vitézét* mint „daljátékot” hirdette. Június 21-én a marosvásárhelyi Színművészeti Egyetem Szentgyörgyi István Tagozata mutatta be Csehov *Sirály* című darabját, Andreea Vulpe rendezésében. A pályakezdő színészek képtelenek voltak megbirkózni a feladattal. A harsány zene és a céltalan kiabálás nem tekinthető sikeres bemutatkozásnak.

Wedekind *Lulu* című művével rukkolt elő a Gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színház. Az András Lóránt által rendezett és koreografált előadás „szerelmi történet”-et ígér, „zenében és táncban”. A kezdet biztató, formailag a némafilm világára utal a produkció, amit a vetített feliratok hivatottak hangsúlyozni. Ám a történet elsikkad, tekintve, hogy a szöveget teljes egészében „kihúzták”.

Az est fénypontja a szabadkai Népszínház Magyar Társulatának előadása. Agota Kristof *Nem fájl* című darabját Ilan Eldad rendezte. A világháború minden lehetséges borzalmát élénk tárja az előadás. A megrázó képek, a hatásos és hiteles színeszi alakítások, az adekvát zene egy magas művészi fokon megnyilvánuló produkciót eredményeznek.

Június 22-én egy másik *Sirályt* láthattunk a Komáromi Jókai Színház produkciójaként. A rendező ugyanaz a Telihay Péter, aki az *Ibusárt* is színre vitte. De a darab mintha nem is ugyanaz a *Sirály* volna, amelyet a végzős színistektől láttunk. „Hosszas elemzésre volna méltó ennek a ritka szép előadásnak minden rétege: nagyon pontosan felfejtett és pontosan kidolgozott helyzetei... és mindenekelött a precíz, sokszínű alakítások” – mondta Dömötör Adrienne. És így is van.

A Lendvai Zoltán rendezte *Portugál* (szerző: Egressy Zoltán, díszlet- és jelmezterv: Dobro-Kóthay Judit), amellyel a Szatmárnémeti Északi Színház Harag György Társulata képviselte magát a megmérettetésen, elérte célját: a nézők végigszórakozták az előadást. Az újvidéki Művészeti Akadémia Dough Wringht *Toll* című művével volt jelen,

amelyet Hernyák György állított. Pontosan, szakszerűen felépített előadás ez a De Sade márkiról szóló produkció, amelyet (nota bene!) a végzős évfolyam diákjai hoztak létre (osztályvezető tanár: Hernyák György).

Június 23-án a Csíki Játékszín, Parászka Miklós rendezésében, Euripidész *Iphigénia Auliszban* című tragédiájával lépett fel. Ám a csíkiak nem csupán egy előadással jöttek: hozták a Raymond Queneau ötletére épített *Stílusgyakorlatok* című produkciót is. A „variációk egy témára”-szerű másfél órás játék teljesen elnyerte – és nem ok nélkül – a közönség tetszését.

Június 24-én került sor a Sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház és a Marosvásárhelyi Ariel Színház *Partok, Szirtek, Hullámok* című közös produkciójára, amelyet a szerző-rendező, Barabás Olga „tengeri történet”-nek titulált. A költői hangvételű szöveg, a dal- és zenebetétek, a roppant őszinte

színészi alakítások kellemes előadássá álltak össze.

Presser Gábor – Sztevanovity Dusán – Horváth Péter *A padlás* című, félig mese - félig musical jellegű műve mondhatni elronthatatlan. A Szatmárnémeti Északi Színház Harag György társulatának produkcióját Horányi László rendezte, a színészek pedig hatalmas játékkedvvel táncolták, dalolták végig az előadást. A nézőközönség vette a lapot, egyes dalbetéteket már együtt énekelt az előadóművészekkel.

Éjfélkor lépett a közönség elé a Gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színház ex-igazgatója, Szabó Tibor, a *Mások Babérjai* című zenés műsorával. Oszatlan sikert aratott ez alkalommal is a jól kiválasztott dalokkal és humoros összekötő szövegeivel.

Június 25-én, a Székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Színház, a beharangozott *Menyegző* című produkciója helyett a *Vénusz dombja* című táncszínházi előadást láthattuk, András Lóránt koreográfijában. Furcsa a díszlet – egy rácsokkal körülvett, lerobbant fürdőszobában játszódik a cselekmény –, furcsák a jelmezek, furcsa és önkényes a szimbólumrendszer, az a metanyelv, amelynek mire megfejtenénk az értelmét, már vége az előadásnak. De furcsa, hogy mégis egy nézhető, érdekes – bár kissé vontatott és önmagát ismétlő, technikai bakikkal zsúfolt – előadás kerekedik a sok furcaságból.

A kolozsvári Színházművészeti Tanszék végzős hallgatói Garaczi László *Brahms és a macskák* című színművét választották vizsgaelőadásnak. Vesztükre, mert ebben a víziószerű darabban a szöveg és a karakterek sem nyújtanak kapaszkodókat. Szilágyi Palkó Csaba, az előadás rendezője megpróbálta filmvetítéssel, televízióval, videóval megspékelni az előadást, bevetve minden rendelkezésükre álló technikai vívmányt, ám a nézők javarésze mégis kerekelt oldott a szünetben.

Június 26-án a Kolozsvári Állami Magyar Színház Christopher Marlowe *Doktor Faustus tragikus históriája* című, Mihai Măniuțiu által színpadra álmódott előadásával nyitja meg az e napra kitűzött előadások sorát. Ez a produkció is, akárcsak a komáromiak *Sirály*a, külön tanulmányt érdemelne. Egy mondatban csupán annyit mondhatunk róla: hát igen, ez a SZÍNHÁZ. Egyetlen megjegyzésem, hogy a mellékszereplőket szinte észrevétlenül törpíti és elsepri a főszereplők személye és játéka.

A Bocsárdi László rendezte Tamási Áron Színház *A csoda*, a Sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház produkciója (dramaturg: Sebestyén Rita és Czegő Csongor, díszlet- és jelmezterv: Bartha József, zenei anyag és koreográfia: Könczei Árpád) már kevesek számára jelentett újdonságot, hiszen sokfelé megfordultak már ezzel a produkcióval.

Június 27-én, a fesztivál utolsó versenynapján Csokonai Vitéz Mihály *Karnyóné* című vígjátéka került terítékre. A koprodukciót (a Beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház, a Kisvárdai Várszínház és a Gyulai Várszínház közös produkciója), Vidnyánszky Attila rendezte. Formabontó előadás minden szempontból: a rendezői optika ugyanis Samunak, a Karnyóné ütődött, félkegyelmű fiának a szemszögéből mutatja be a cselekményt. A grandiózus kerettörténet, a sztárvendégek, Karnyóné személye, a székéren helyet foglaló zenekar mind-mind a sikeres előadás szükséges elemei, de a felejthetetlen poénokat minden esetben Samuka, a döglött macska és a kilapított madár jóbarátja szolgáltatja.

A kassai Thália Színház Peter Stone *Van, aki forrón szereti* című vígjátékával lépett a közönség elé. Bizonyára a rendező Mikó István úgy gondolta, hogy ha a darabot már minden idők legjobb filmvígjátékának jelölte az amerikai filmipar, akkor már semmit sem szükséges mindehhez hozzáadni. Ám úgy látszik, hogy Tony Curtist, Jack Lemont és Marilyn Monroet nem lehet behelyettesíteni a kassai színészekkel. A banális díszlet, az egysíkú kartonhangszerek és az elcsépeelt poérok összehatását még a viszonylag túrhető zene- és táncbetétek sem tudták ellensúlyozni.

A versenyfesztivál utolsó előadása Edward Albee *Nem félünk a farkastól* című színműve volt, amelyet Gágyor Péter rendezésében a Szerdahelyi Városi Színház mutatott be. Kissé vontatott volt, de a színészek által jól megformált figuráknak köszönhetően, elfogadható produkcióról beszélhetünk.

Az utolsó napon, június 28-án került sor az ünnepélyes díjkiosztásra, amelyet Keresztes Sándor, kolozsvári származású színművész bonyolított le.

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának Nagydíján a Kolozsvári Állami Magyar Színház (Doktor Faustus tragikus históriája, rendező: Mihai Măniuțiu) és a Komáromi Jókai Színház (*Sirály*, rendező: Telihay Péter) osztozott meg. A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Életmű-díjjal jutalmazta Karna Margit színésznőt (Szabadkai

Népszínház Magyar Társulata) és Lohinszky Loránd színművész (Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata).

Az Illyés Közalapítvány díjazta a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatának *Két nő közt* című előadását (rendező: Alexandru Colpaci), valamint a Sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház és a Marosvásárhelyi Ariel Színház koprodukcióját, a Barabás Olga által írt és rendezett *Partok, Szirtek, Hullámok* című előadást.

Kisvárdai város díját Vata Loránd és Pálffy Tibor színészek (Sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház) kapták meg, a *Partok, Szirtek, Hullámok* című produkcióban nyújtott alakításukért.

Közönségdíjjal jutalmazták a Komáromi Jókai Színház *Ibusáriját*. Szabolcs - Szatmár - Bereg megye díját a Szabadkai Népszínház Magyar Társulatának előadása, a *Nem fájl!* nyerte el.

Teplánszky - díjban részesült Kézdí Imola színművésznő (Kolozsvári Állami Magyar Színház, Doktor Faustus tragikus históriája).

Különdíjban részesült: Bogdán Zolt (Kolozsvári Állami Magyar Színház, Doktor Faustus tragikus históriája – szerep: Faustus); Cristian Rusu (Kolozsvári Állami Magyar Színház, Doktor Faustus tragikus históriája – díszletterv); Zeke Edit (Komáromi Jókai Színház, *Sirály* – jelmezterv); Bandor Éva (Komáromi Jókai Színház, *Sirály* – szerep: Mása); Tompa Klára (Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata *Két nő közt* – szerep: Grófné); Ollé Erik (Komáromi Jókai Színház, *Sirály* – szerep: Trepljov).

Kisvárdai város polgármestere, Dr. Oláh Albert különdíjban részesítette Márkó Eszter színművésznőt (Szatmárnémeti Északi Színház Harag György Társulata, *Portugál*, szerep: Asszony), míg a város alpolgármestere, Dr. Nagy Szilárd, Bogdán Zsoltnak nyújtott át különdíjat.

A különböző támogató cégek díjait a következő színművészek kapták: Pálfi Ervin egyetemi hallgató (Szabadkai Népszínház Magyar Tagozata), G. Erdélyi Hermína (Szabadkai Népszínház Magyar Tagozata), Szloboda Tibor (Szabadkai Népszínház Magyar Tagozata), Ropog József (Komáromi Jókai Színház), Gubik Ági (Komáromi Jókai Színház), Nyakó Béla, a Kisvárdai Művészetek Háza és Várszínház igazgatója a határon túli magyarság szolgálataért részesült elismerő oklevélben.

A díjkiosztó ünnepséget a Budapesti József Attila Színház zenés estje zárta, amelyet Almási-Tóth András rendezett és Csákányi Eszter, valamint Kulka János szórakoztatta a nézőket.

Talán ebben az évben volt a legkeményebb a mezőny. Az előadások összeválogatása, Darvay Nagy Adrienne és Szűcs Katalin Ágnes művészeti tanácsadóknak köszönhetően, a legmagasabb művészeti mérce szerint történt és ennek következtében nagyon kevés olyan előadás csúszott be, amely csalódást okozott volna.

A meghívott színházak közül, technikai okok miatt (meghívott előadás: Hamlet, rendező: Victor Ioan Frunză, technikai okok: szerelési idő: kb. 2 nap!) egyedül a Temesvári Állami Színház magyar tagozata nem tudott jelen lenni.

Dicséretes a szervezés, amely egyre rutinosabbá és zökkenőmentesebbé válik az évek során.

Egyetlen apró hiány: a strand, amely akárcsak a Kocsmaszínház, egy fontos találkozási pont a meghívott művészek számára, az idén újjáépítés miatt zárva volt, de megnyugtattak, hogy jövőre már hullám- meg élménymedencékkel várják a következő fesztivál vendégeit. K. KOVÁCS ISTVÁN

Az ilyen nőre mondják, hogy szerelemre született. Boldogítani a férfiakat. Ösztönmély öle gyönyöröző örökök forrása. Nem származott előkelő családból, nem volt értelmiségi szülők gyereke. Ifjúságát nem a könyvtárban töltötte, hanem inkább az utcán; a tanulásban nem törte el a hámfát, ez meg is látszott rajta. Modora nyers volt, beszéde meg pláne. Szeretett hangoskodni, kacarászni, a metafizika megoldatlan dilemmái nem aggasztották. Félműveltnek mondják az ilyeneket. A világot jónak vélte, mindent természetesnek vett, az örömeiket kereste, de nem hajszolta. Úgy tudta, ő a férfiakért jött a világra. Tisztelte is őket, de még inkább szerette. Persze, azért nem válogatás nélkül, na!

A férfiak is szerették őt. Nem csak azt, ahogy ölelt, hanem szókimondó nyersességét, direkttségét is. Ajkai vastag, húsos szerelemkelyhekként nyitlak a világra, szemei nevettek és hipnotizáltak. Elég volt egy hívó pillantás, s a szerencsés máris a lábai közt volt, a lábak pedig összekulcsolódtak, a szerelemkört bezárva. Kikerülni onnan többé nem lehetett, igaz, nem is akart senki. A szerelem mindekelőtt. Még a szerelem előtt is.

A környéken mindenki *Mária Magdolnának* nevezte, csak kevesen, a közvetlenebb környezetben tudták, hogy a becsületes polgári neve Jánosi Katalin. Ő maga nem tiltakozott a névadás ellen, bár kezdetben nem értette, a pseudo-biblikus történetekkel ugyanis hadilábon állt. Mindegy, ha így akarják, hát legyen, törődött bele egykedvűen a másodszori keresztelésbe. Később, amikor alkalma adódott megismerkedni a Mária Magdolna-kultusszal, egészen felvillanyozódott. Az, hogy a név, mint szimbólum hogyan kerülhetett be a népi kultúrába, hogy miként lehetséges az, hogy a Mária Magdolna figurájába legalább négy különböző bibliai alak van összeolvasztva, nem érdekelte túlságosan. Nem is értette, hogy a tényleges Mária Magdolna, akiből Jézus hét ördögöt űzött ki, miként „fuzionált” a Bethami Máriával, aki balzsammal kente meg Krisztus lábát; egy néven nem nevezett bűnös asszonnyal (talán prostituált), aki három evangélista szerint kenettel mosta meg Krisztus lábát, az pedig feloldozta bűnei alól („sok bűne bocsáttatott meg,

Zsidó Ferenc

Mária Magdolna

hiszen nagyon szeretett” Luk., 7/47.); valamint Egyiptomi Máriával, aki a IV. században elzárándokolt a Szentföldre, az útiköltséget pedig prostituáltként dolgozta le a hajón. Számára csak az volt a fontos, hogy Jézus megbocsát, mert sokat szeret. Ez a legnagyobb örömmel töltötte el, élete, tettei helyességének igazolását látta benne. Attól a naptól büszkén viselte nevét, a férfiak iránti szerelme pedig megsokszorozódni látszott.

Nem, azon a bibliai történet birtokbavétele után sem töprengett el hosszasan, hogyan kell egy igazi Mária Magdolnának viselkedni, öltözködni, beszélni. Úgy gondolta, pont így, kihívó nyersségével, szókimondó elevevességével, útszélien lezser öltözetével az igazi Mária Magdolna. Akit a világ elnéző jóindulattal szemlél, akit minden férfi szeret, akinek Jézus megbocsát, amiért az ő szívébe oly sokan beférnek.

Érdekes módon szinte senki sem merészelte volna kurvának nevezni, mi több, meglepően nagy tisztelet övezte, főleg a férfiak körében. Némely aszszony ugyan a pokolba kívánta, de hallgattak kíváncsian, nehogy valaki a szemükbe vágja, már bizony miért nem adtál eleget te magad neki – mármint szerelmed, mármint a férjednek.

Nem, Mária Magdolnát nem is volt olyan könnyű megkapni. Férfi kellett hozzá, és csábítás. Sosem csinálta pénzért, bár kisebb ajándékokat elfogadott szeretőitől. Azok pedig örömeit ajándékoztak, mámoros szívevel. Mária Magdolna egészen elborította lényüket, kiszívott mindent belőlük, hogy aztán újra feltöltse őket. Szédülve, különös lázban távoztak tőle. Utána elhomályosodott a szemük, ha ránéztek. Szinte függővé váltak tőle. Ha ezt észrevette, Mária Magdolna rájuk nevetett, s megkérdezte, még kelene, mi, hogy a kérdezettekben megremegett a lélek. Még jó, mondogatták néha, hogy ilyen nyers, már-már közönséges, hanem veszélyes lenne. Így is veszélyes, gondolták közben.

Ha valakivel összekerült, teljes valójával szerette. Félgőzzel, ímmel-ámmal soha. Mintha egyedi, megismételhetetlen alkalom lett volna együttlétük. Az is volt. A férfi az, akit szeretni kell. Attól férfi. Sosem elégedetlenkedett, az volt jó neki, amit, amennyit kapott. Sosem feledkezett el megjegyezni lovagjának, miután az csatakosan lehengeredett róla, hogy jó szerszámod van, hé. Ez talán többet ért, mint a szeretkezés. (A lovag szemében könny csillant, mert ilyent talán még sosem hallott...) Utána már csöppet sem tűnt durvának a most immár eredj felszólítás. Ennek így kell lenni. Egyszer minden véget ér.

Egyetlen hibája volt *Mária Magdalénának*: szórakozott volt, a fogamzásgátlással nem sokat törődött. Ő csak a szerelemre gondolt, és úgy vélte, ez így természetes. Miért zavarnánk meg a szerelem köreit oda nem tartozó dolgokkal? Ha a férfinak eszébe jutott védekezni, jó volt, ha nem, úgy is jó. Csoda hát, hogy karrierje során két gyermeket hozott a világra? Tán az csoda, hogy csak kettőt. A gyermekek állami gyermekotthonba kerültek, Mária Magdaléna nem tudott gondoskodni róluk. Jobb így nekik, mondogatta magában, csekélyke lelkiismeretfurdalását elaltatva. Az én küldetésem a férfiak szeretete, arra kell koncentrálnom.

Egyszer csak felröppent a hír, hogy Mária Magdaléna újra terhes. Az érintett nem is tagadta sokáig a dolgot, orvoshoz fordult. Az megvizsgálta, megállapította a terhességet, majd megkérdezte, ki a gyerek apja. Mária Magdaléna a maga nyers modorában visszakerédezt, ha a doktor úr megevevett egy tányér paszulyt, tudja-e, melyiktől szellent, a doktor persze nem tudta, Mária Magdaléna megvonta a vállát, s kifordult a rendeléből. Emelt fejfel. Talán arra gondolt, nem vétek az, ha nem tudja, ki a gyerek apja, mi lesz vele megszületése után, vagy ha mégis vétek, Jézus megbocsátja. Ahogy a többiek is.

ORBÁN JÁNOS DÉNES rovata

DEBÜT

Dimény Lóránt

ha megszólalna a szél

nagyon csendesen mondaná:
üzlet nyílt a Gangesz felett
és dühöngenek a fellegek
csak nyár van csak dühöngenek
a fellegek mert zúg a szél
szól a szél:
virág nyílt a Gangesz felett

olyankor

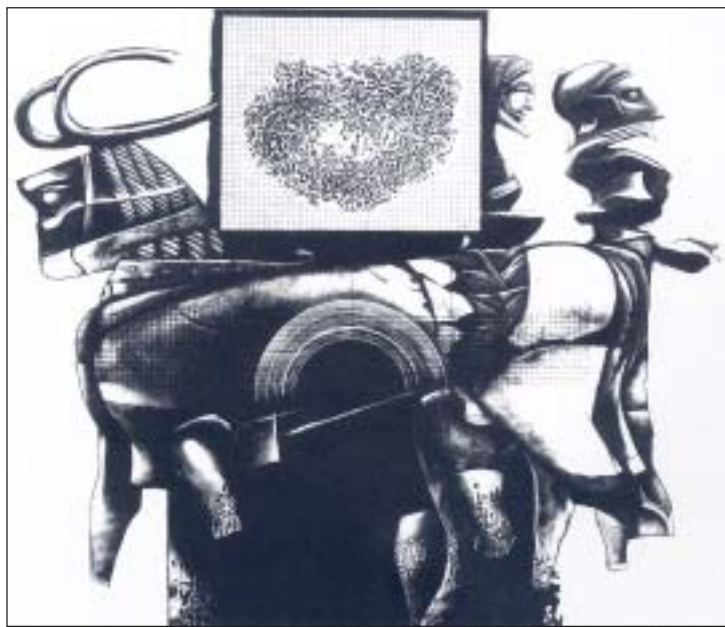
olyankor mindig könnyebb álmodni
olyankor csendesebb a dühöngés
olyankor szebb a lány

olyankor mindig lágyabbak a körvonalak
puhábbak a csillagok
és alacsonyabban szállnak a villamosok

2-es vágány, 7-kor

mire vársz? nyomdapír a papíron
arcodra írtad az indulást
nem én futok be a 2-esre
és nem is 7-kor

szóval...?

Hellén motívumok

Történetek egy kallódó proletárról

Amikor Volle körül nézett, szinte észrevétlenül vette észre, hogy él. Már nem tudta, pék-e vagy rendőr, lakatos vagy lakástulajdonos, csak annyit tudott, hogy újra ugyanabban a koszos kocsmában ül, előtte a napi adag: rum és kakaólikőr sejtelmes keveréke, amely nem is olyan finom, hogy naponta igya, de ha már megszokta... Inkább szenved és kortyol. És nem olyan drága, hogy ne engedhetné meg magának. De azért feleségének nem mondja el. Jobb így.

Az előbb egy pillanatra mintha minden elvesztette volna anyagi voltát. Nagyon boldognak érezte magát. Arca, talpa hideg bizsergéstől égett, sőt, meg volt győződve, hogy maga Gábrriel is ott volt, és éppen egy vadászólyom betanításán fáradozott. Még látott egyebet is, mint például gyönyörű nőket, lepkéket, meg szeretkező oroszlanokat, de ezekről tudta, hogy csak mindennapjainak illuzórikus vetületei, amelyeket a 87 fokos szesz okozott – túl nagy élvezettel fogyasztotta egy órája nyugdíjas ismerősének autószerelő műhelyében, ahol hetente kétszer sakkozni szoktak. Mert szerettek sakkozni.

De most már mindegy. Hiába minden filozofálgatás. Fizetni kellene és menni, mert otthon várja már a tegnapi bableves.

De Gábrrielt látni, csak úgy! Elysium – egyszer hallotta ezt a szót valamelyik klassz amerikai filmben, és megtetszett neki, mert olyan szépen mondta el a katona. De aztán félre tette a gondolatot, hogy most tudatosítsa. És amint befordult az utcasarkon, szinte már bizonyos is volt afelől, hogy csoda történt vele. Ezt nem hagyhatja ennyiben...

Gondolkodóba esett. A jövő héten fizetés, abból félretesz fél milliót. Ebből elmegy egy pszichológushoz, majd elmegy Alexiához, a jósnőhöz (olvasott egy újságban róla). Ki tudja? Hátha mond valami jót.

KARÁCSONYI ZSOLT Levél Avalon Annának

Egy nap elfáradnak a költők,
íróniájuk jól ismert cseleít
félretolják, és a pátosz elégiái
majd maguktól a földre hullnak.
Ott ülnek íróasztaluknál
és rád gondolnak, kit minden alakban
szerettek egyszer, valaha.
En is úgy ülök, egy a sok közül,
ki dicsőségedet zengte,
aki utánad fordult az utcán,
vagy éppen kocsmasztaloknál
arcodba szövegelt unottan.

Igyekszem feléd, mint a lépcsők ritmusai
egy római téren, mert itt ülök
egy vers terében, mint egy utolsó
római, költő, aki nem éppen
egy Catullus, de fáradtabb Ovidiusnál,
ki észrevette már a börtön
jeleit a társai arcán.

Meglátlak minden örületben
és mind a nyolc dimenzióban,
hiába mondják, hogy bolond vagy,
tudom: már én sem leszek azzá,
ülök egy találkozás partján,
egy nyári est vízének szélén.
Persze, ha újra kamasz lennék,
lelkeseznék követelődzve,
persze, ha újra öreg lennék,
követelnék lassan, bölcsen.

Utánad fordulok az utcán,
de közbe' már észre se veszek,
arcodba beszélek unottan,
de miattad, hogy itt vagyok még,
hogy itt ülök az asztalomnál,
saját szavaim arcát félem,
és elfáradok, mint a költők,
nem képzellek el, nem is alszom.

A jó rokon

A jó rokon: a szárnya színtelen lett
és hirtelen zuhanni kezdett,
de nem tudom, hogy úgy esett e,
ahogy a hirtelen esik.

A jó rokonra emlékszik az erdő,
és bizonyára idézik a fák,
egy nevet írnak a háza kék falára,
és égnek hívják
a jó rokon falát.

Vacsorára, most már mindenki hívna
vagy kihívna talán egy partira,
és sakkozna igen, a jó rokon,
és beszélne erről is sokan,

hisz tudható: ő több már mint
rokonság,
övé a dűneszín a dombokon,
és nézd csak ott: az a lovagló
ország,
az ő tanyája,
túl a tornyokon...

A jó rokon, az elmúlás nevére
azt mondaná, hogy az
egy fenti-fény: de látható,
hogy szárnyatlan a színe.

Úszik fölöttünk uszálytalanul,
hiánytalan, akár egy esti kérdés,
de nem látni, mikor az árnya hull,
és nem látni a régi jó nevét sem.

LÁSZLÓFFY CSABA

Az elhanyagolt hamvak kihívása

Akár e tél hava, megkértem. Mióta nem járt itt hívságos munkájába belefeledkezett „Gondviselőtök?”

Nincs vakítóbb ebben a délutánban, mint egy koponya hófehér vigyorgása a bennem ázott mélyben. Ott, hol az ősi hiszékenység és a húshoz kötött tudat(talan) mesterségesen édes kábasága nyugalmát nem leli. A gőgös áll, a csont kemény vonalairól lerágott dac vagy csak irónia. És az a falánkságban meggörcsült pondró: a lefittyedt ajak.

Beteggé tesz a lelkiismeret-furdalás (bár az utódok esélyét szem előtt tartó illúzió néha már fél egészség). De ugrásra készen a másik véglet is: az önelégült himpellér torz hiúzpozíója.

Temető. Bomlasztó ernyedség. A csontok gyökeres ellenállása.

Szülők szellemkarjába bújni: az újra meg újra átélt megrendülés!

Kockázatosabb aberráció, mint a felfokozott érzékiség.

Városi orrmak ez a földszag már-már ingyencsúszásnak számít. Hát az, hogy veletek vagytok jóban, rosszban?!

Génláncával a halandó hiába is viaskodik.

*
Éber önkívület; a levegő hosszú sóhajokban szakad ki belőled. Ugye kőkeménynek hitted magad, mert képes voltál, jaj, hányszor, elnémitani a húson, az inakon – a vérereiden belül dülő vizsályt! –

És ha száználmas tévedés ez az egész: ami volt – s ami vár! Kí felel érte? A Teremtő meg a halál?!

Fodor Sándor

A félve közölt — jó hír

Amint betöltöttem 60. évemet, nyugdíjba szerettem volna vonulni a Napsugártól. Ne átkozzanak engem a fiatalok, hogy eszem a kenyérüket. Csakhogy épp akkoriban tölték ki a korhatárt 62 évre. Annyi baj legyen, segítenek az orvosi igazolványok, hiszen már túl voltam az első szívrohamon és a cukorbetegség is utolért. Am a Napsugár gazdája, az Országos Pionír Tanács arra kért, maradjak még egy évig, segítsék az új főszerkesztőnek, mert Farkas János régi főszerkesztőnk nyugdíjazták, sőt, közvetlen utóda is megvált a laptól. Jó, maradtam még egy évet.

De vajon – egy év múlva elmehetek? Bevallom, kissé drukoltam. A sajtóviszonyok egyre elviselhetetlenebbek kezdtek válni. Noha már lezártam és átadtam a Kriterionnak „Ki ez a...?” című anekdotakötetemet, amint egy újabb történet jutott eszembe, leírtam és vittem az UTUNK-hoz, Király Lacinak.

Már 1988-at írtunk. A nyugdíjazásról semmi hír. De teljesen „ártatlan” anekdotáim se jelentek meg egy idő után az UTUNK-ban. Meg is kértem Király Lacitól – miért nem közli ezeket? Mi baj van velük?

– Fodor úr, nem az anekdotákkal van baj. Megkérdeztem K. elvtársat. Ő vette ki a lapból írásaidat. (K. elvtárs a megyei pártbizottságnál „felelt” az UTUNK-ért, minden, a lapban megjelenő írást elolvasott, ami nem tetszett neki, azt „kitanácsolta”.)

– Na és?
– Fodor úr, nagyon sajnálom, de valami baj van veled – bökte ki végül Király Laci.

– Nocsak?
– K. elvtárs azt felelte, amikor megkérdeztem, mi baj az anekdotáiddal, hogy azokkal semmi, de te nem szereted a pártot, így hát menj abba a jó Edesanyádba nyugdíjba, ne mind közölgess az UTUNK-ban! Szó szerint ezt mondta.

Felderültem. Hiszen éppen erre a hírre vártam!

A történet végéhez még hozzábiggyeszteném, hogy 1989 októberében vagy novemberében K. elvtársat kirúgták. Pontosabban: eltávolították a megyei pártbizottságtól és a kolozsvári „Igazság” pártlap főszerkesztőjévé tették. Ez persze kisebb fizetéssel és kevesebb kedvezményrel járt, mint előző „pártbeosztása”. Ilyenkor az „elvtársak” rendszerint ellenzékiekké váltak. Nagy csodálkozásra – engem is megkeresett K. elvtárs. Irnék neki. Mondtam azonban, hogy tudhatja, En nem nagyon szoktam „olyasmit” írni. Nem értek hozzá. – Eppen azért! – mondta nagy lelkesen. Azért kellene neki az én írásaim. Írjak, amit akarok! Jó. Próbára tettem. '89 decemberében két olyan rövid írást közölt, amelyekben semmi hírszerűség nem volt ugyan részemről, de más lap nem közölte volna – akkor.

Lám, mégsem voltam hálás K. elvtársnak. Amikor a forró decemberi napokban beosztottjai „kirúgták” – nem siettem megvédeni a derék „ellenállót”.

Amikor az ember ír, ott nincs helye az olvasónak

– Beszélgetés Závada Pállal –

– Fél év alatt másodszor vagy Marosvásárhelyen, korábban a Jadviga párnájából, most a Milotából olvastál fel nagy sikerrel. Szívesen állsz közönség elé?

– Igen. Az esten Bodor Adám azt mondta, hogy biztosan azokat hívják, akik szívesen el is fogadják a meghívást, és kicsit önironikusan is utalt magára, hogy nem nagyon rajong a szereplésekért. En szeretem az ilyen találkozásokat, meg vagyok hatva, hogy hívtak a könyvfesztiválra, és hogy most is itt lehettem a Magvető delegációjával. A Holmi folyóiratot, ahol szerkesztő vagyok, először '91-ben hívták meg Gálfalvi Gyurkáké, akkor jártam itt első alkalommal, és ha jól számolom, negyedszer vagyok vásárhelyi pódiumon.

– Ugy tűnik, ihlet a találkozás a közönséggel, noha azt mondtad, egy kicsit borzongva gondolsz arra, hogy a Katona József Színház Kamrájában vár rád érdekes fellépés.

– Ez már évek óta tartó sorozat a Kamra Színházban, egyszemélyes, egész estés felolvasások ezek. Az én első fellépésem annyival volt könnyebb, hogy akkor éppen befejeztem a Milota című regényemet és egy kész regényből olvashattam föl. Most azért izgulok, mert egy félig se kész könyvből fogok részleteket választani, ezt még senki nem látta a feleségemen kívül. Duplán kockázatos dolog, mert én évekig szoktam piszmogni a szövegeimmel, elolvas-

tatom azokat a barátaimmal is, és szeretem később újraolvasni, hogy megbizonyosodjam, az évekkel azelőtt leírt passzusok megállnak-e a lábukon.

– Ez is olyan nagylélegzetű munka lesz, mint az előző kettő?

– Talán nem lesz olyan hosszú, mint a Milota, de regény lesz. Még nem tartok a felénél, nem igazán tudom bemérni a méretét.

– Ugyanaz a forrásvidéke, mint az előzőeknek?

– Lesz egy szál, amely odaköt, nem is tudok már onnan szabadulni, nem is akarok. Ahogy a Milotában is rámaszik a történet, a szereplők elmozdulnak a kiinduló és a záró helyszíntől. Itt talán még inkább. Lesz egy szál, amelyikhez a saját gyerekkoromból próbálom hozzáadni az élményeket. Elégképpen evidens, hogy abba a faluba fog vezetni, amelyet az előző regényeimben is a szülőfalumról, Tótkomlósról mintáztam meg. Nem szoktam megnevezni, mert a könyvben mégiscsak egy fiktív helység.

– A Jadviga párnája rendkívüli érdeklődést váltott ki. Ebben valószínűleg az is közrejátszott, hogy film készült belőle. A Milota fogadtatása milyen?

– En nagyon elégedett vagyok. Nem szoktam eltervezni példányszámot, megelőlegezni kritikai fogadtatást. Azt gondolom, ha az ember nem vár semmi különösebbet, akkor csak kellemesen csalódhat, ha tapasztalja, hogy mégis veszik. A példányszáma nem

közelíti meg a Jadvigáét, de ez érthető, mert ott speciális helyzetek voltak. A film miatt elsősorban, mert az nagy publicitás. De hát így is elég jó a visszhang. Azt gondolom, hogy amikor az ember ír, nem szabad szempont legyen, hogy manapság olvasnak-e vagy sem, és hányan. Azon sem kell törnie az embernek a fejét, hogy de jó lenne, ha minél nagyobb közönsége lenne, mert ha belopja magát a munka folyamatába ez a szempont, az nem tesz jót.

– Számokra mi fontos, megírni a könyvet?
– Persze, ha ír az ember, ott nincs helye az olvasónak, csak utána. Ha az olvasóra gondolnánk, akkor azt kéne találgatni, hogy neki mi tetszik. Ez pedig könnyen tévútra visz. **NAGY MIKLÓS KUND**

Caffé Tutun & Co.

Coffee, Tea, Music & Conversation. Mindezt megtalálhatja az, aki betéved Marosvásárhelyen a Bolyai utcában levő Caffé Tutunba. A szobán forgó kávéház egyébként nem ma vált a vásárhelyi fiatalok közkedvelt szórakozóhelyévé, hanem már a '70-es években a magyar-ajkú fiatalok gyülekezőhelye volt. Így természetesen szemet szűrt az akkori kommunista hatalom titkosrendőrségének, ami egy korabeli kedves történetből is kiviláglik. Valaki le akarta akasztani kabátját a nejlón borítású falról, az akasztóba pedig beakadt a poloska, mire az illető beleszólt a mikrofonba: „Halló, itt X.Y. beszél!”

Tehát mindenki tudta, hogy nem árt kétszer meggondolni, ki mit beszél; ez azonban nem akadályozta meg a törzstagokat, hogy továbbra is látogassák a Tutunt, mi több, eléggé merész párbeszédet zajlottak, ha tekintetbe vesszük az akkoriban uralkodó viszonyokat. A kávézót a '80-as évek közepén bezárták, utána már csak a régiiek elbeszélései alapján lehetett felidézni az ott uralkodó hangulatot.

1999 februárjában vetődött fel az ötlet, hogy újra kellene nyitni a Tutunt, hisz több, mint valószínű: lenne rá igény. A gondolatot tett követte, így viszonylag rövid idő alatt elkészültek az első meghívók a régi törzstagok számára, akik baráti beszélgetésre voltak hivatalosak az újrainyitott Tutunba. A régiiek közül sokan betekintettek nosztalgizálni, na meg régi ismerősökkel találkozni, egy helyi specialitás, a homokban főtt török kávé mellett.

A törzsközönséget egyébként javarészt művészek, zenészek, írók alkották, sajnos azonban mára már kevesen maradtak itthon. A mai törzsgárdában is találhatóak azonban művészek, filmrendezők, újságírók, a fiatalabb nemzedék pedig túlnyomórészt a „régii tutunosok” gyerekeiből áll. A Tutun kicsi volta miatt nem csoda, hogy mindenki ismer mindenkit, így Weinvant Edwald új tulajdonosnak nem volt nehéz dolog igazi klubhangulatot teremteni.

A törzstagok klubkártyával rendelkeznek, amely különböző kedvezményekkel jár együtt. A Caffé Tutun nem elhanyagolandó pozitív tulajdonságai közé tartozik, hogy a megbízható vendégek folyószámlát nyithatnak. Magyarán: van hitel, amely biztosítja a hosszúra nyúlt éjszakai beszélgetések alatti fogyasztást, tekintve azt, hogy a nyitvatartási program alternatív. Ez alatt azt kell érteni, hogy addig lehet rendelni, amíg van vendég, sőt, már olyan is előfordult: amikor a pincérnő megunt a pult mögötti szobrozást, akkor valamelyik vendég állt be csaposnak.

Egyszóval a Caffé Tutun egy igazi, hangulatos és családias kocsmá, ahol szívesen látják azokat is, akik nem tartoznak a törzstagok közé. Ezért bátran ajánlom a Tutun nevében is, hogy aki Vásárhelyen jár, bátran keressen meg bennünket. Nem fogja megbánni.

KINIZSI ZOLTÁN

Villon-sorozat

Hevesi József Simonyi mese

(Sarusi Mihálynak)

Simon, Simontornya, Simonyi. Falva.
A Kiskörösközben, Csermótól Dobozig.
Erdőhegytől Zerindig. Azon túl Erdőhát, Erdőelvén. Ezer évig.
Aztán, se kivonat, se kisvasút. Csak Végh-Gyula, s vitéz Szmola Imre.
Simonyiból, Simonyi. Polgár. Társ-nélküli.
Egyszemélyes ... börtönében, európai, mert „citoyen hongroise”.
Hármas oltárán: Márai, Krúdy, József Attila. Díjasként is, hazavágyott.
Kata díva, hazahívta, meg Bezsán Ilus, az Annabring-házba.
Emlékházba, emlékhelyre, az őbesterrel együtt.
Simon, Simontornya, Simonyi. Falva.
A nagyállói mészáros fia, huszárezredes lett.
A legvitézebb huszár. Osztrák és magyar báró.
Bél-Zerinden, s Vadászán. Csatagyőztes lovak, hírnév, vagyon.
Debreceben faszor. Jó társaság vagyon.
Egyszer csak, várbörtön...Aradon.
Meváltásként, deszka, koporsó s kunhalom.
Dombonuló, arany Cseke-Vadász.
El...egészen Simonyiig. Simonyitól Simonyiig.
Onnan, Sarusig.
Hej, regő rejtem.
A Tóz, Sárosra mosta. Át ... Ágyára, hol ...Adya comes és ... P. Mester strázsál.
Zerinden, Zerénd, a tar. Simonyiban, ...a két Simonyi.
Emlékhely Európában.
Kistérség, nagyközség. Falva. Miska.
Rege, mese, nehezéknek.

Florin Bănescu

(1939 – 2003)

„Szeretből jöttem Aradra és telepedtem le ebben a városban. (...) Aradi éveim alatt írtam néhány száz jegyzetet, krónikát, könyvrecenziót. Olyan, megjelent kötetekről, amelyeket a barátaim nevei alatt láttak napvilágot. Olyan szerzőkről, akiket tiszta szívemből nevezhetnék a nyugati alföld muskétásainak. Igaz, ezzel a névvel először csupán nagylaki íróbarátaimat illetem. Később, fölfedeztem más muskétásokat is... például, Kürtösön. Végül úgy éreztem, ennyi év itteni tartózkodást követően, bátran illetem ezzel a névvel az összes aradi szerzőtársamat, barátomat. Egyesek elismert, neves szerzők, akiknek a neve már enciklopédiákban is szerepel, akiket gyakran recenzálnak vagy irodalmi díjakkal ismernek el. Mások a megismertetés küszöbén toporognak. (...)

Írásaimban gyakran vezérelt az érzés, hogy meg kell győnnöm az olvasónak, mit értek, gondolok ennek a történelmi vidéknek az irodalmáról, íróiról.”

Pályázat erdélyi filmeseknek

A Moebius Egyesület forgatókönyvírói, valamint gyártási támogatást biztosító pályázatot hirdet erdélyi filmesek számára a 2003–2004-es évben. A pályázatra főként pályakezdő vagy első-második filmes fiatal alkotókat várnak Romániából, akik egy vagy két, egyenként 3-30 perces kisjátékfilmmel (treatmenttel) jelentkezhetnek forgatókönyvírásra és megvalósításra.

A pályázat két részből áll: I. szakasz – A pályázatra beérkező tervek a film történetének 5-10 oldalas leírását kell tartalmazni, egy vagy két teljesen kidolgozott jelenettel. Az elbíráló bizottság (két producer, egy forgatókönyvíró és egy filmkritikus) kiválasztja az általa legjobbnak ítélt nyolc pályaművet, amelyek szerzői meghívást kapnak egy szakemberek által vezetett forgatókönyvírói műhelymunkára, ahol a résztvevők közösen döntenek el, melyik négy pályaművet tartják

érdemesnek a megvalósításra. A műhely ideje alatt az alkotók végleges formába öntik a kisfilmek forgatókönyvét. II. szakasz – A Moebius Egyesület biztosítja a kisjátékfilmek elkészítéséhez szükséges produkciós és gyártási hátteret. Amennyiben valamilyen filmterv alkotója nem óhajtja rendezni is a filmet, a szervezők felkérés vagy pályázat útján jelölik ki a film rendezőjét. Az egyesület szerződést köt a gyártásra kerülő kisfilmek alkotóival.

A treatmentek leadásának időpontja: 2003. augusztus 15. (postai bélyegző vagy az e-mail dátuma). A forgatókönyv-fejlesztő műhely időpontja: 2003. szeptember második fele. Filmgyártás: 2003. október–2004. június. A pályázatokat személyesen, postán vagy e-mailen lehet eljuttatni a Moebius Egyesület címére (Asociația Moebius, str. Horea 24/1., Cluj-Napoca, filmteft@gmx.net). (Erdélyi Napló)

Madonna 2000, I.

Kulturális hírek

A Mesterségek Ünnepe

A Mesterségek Ünnepe augusztus 16-án kezdődő programsorozatára immár 17. alkalommal invitálja az érdeklődőket a Népművészeti Egyesületek Szövetsége (NESZ) Budapestre, a Budavári Palota történelmi környezetébe.

Woody Allen filmje nyitja a velencei filmfesztivált

Woody Allen Anything Else című filmje nyitja a 60. Velencei Nemzetközi Filmfesztivált, és az ünnepélyes vetítésen maga a színész-rendező, illetve a vígjáték többi főszereplője, Christina Ricci, Jason Biggs és Danny DeVito is részt vesz majd – írja a Cinematix. „Nagyon várom a fesztivált. Velence mindig is nagylelkű volt a filmjeimmel, így megtiszteltetés, hogy ott lehetek” – mondta Allen, akinek filmjei 1993 és 2001 között minden évben szerepeltek a Mostrán (2002-ben a Cannes-i fesztivált nyitotta a Hollywoodi történet), személyesen azonban még sosem vett részt a fesztiválon, amely idén augusztus 27-től szeptember 6-ig tart.

Négyezer énekes örömkoncertje

Több mint négyezer énekes és mintegy kétszázötven zenész működik közre a budapesti Hősök tere augusztus 19-én tartandó Örömkoncerten.

A program szerint a műsorban a Himnusz mellett felcsendül Beethoven: István király című nyitánya, Záborszky Kálmán új feldolgozásában ősbemutatóként hangzik el az Örömóda (Európa-himnusz), előadják Kodály Zoltán Budavári Te Deum című művét, részletek hangzanak el a Hány Jánosból, műsorra kerül Kókai Rezső és Berlioz egy-egy szerzeménye és két magyar népdal.

Tallózó

A Korunk új számában (vendég/munkás) olvasható többek között Gergely Edit és Onagy Zoltán regényrészlete, Zsidó Ferenc karcolata, Gyulai Levente,

Lászlóffy Csaba, Simonfy József versei, Schiff Júlia prózája, valamint Botházi Márta, Csibi Barna, Zsók István, Molnár Jenő írásai.

A pozsonyi Irodalmi Szemle beszámol a Pósonium Irodalmi és Művészeti Díj átadásáról. A fődíjat Grendel Lajos kapta, életműdíjban részesül Dobos László, Mayer Judit és Dénes György. Művészeti Díjat kapott Nagy János és Nagy József. Különdíjban részesült Liszka József és Cseh Zoltán, az elsőköteteseknek ítélt díjat Mészáros Ottó vehette át.

Búcsúzik a lap sok évtizedes munkatársától, Ozsváld Árpádtól.

A Vasárnap július 20-i lapszámában a tasnádi plébánia ünnepéről Ozsváth Judit, a Caritas mezőgazdasági részéről Bodó Márta ír, de olvashatnak még interjút Guttman Mihály kolozsvári zenetanárral, beszámolót egy különös módon épülő keresztút Krisztus-keresztjének szenteléséről.

A hollandiai Mikes International (www.federatio.org/mikes) július-szeptemberi számában Mariska Zoltán, Németh Pál, Borbola János, Farkas Flórián, Gömöri György, Csorba László, Sulyok Vince írásai olvashatóak.

Barokk fesztivál Egerben

Kortárs baletgyűjtések seregszemléje, filmművészeti nyári egyetem, több komolyzenei és dzsesszkoncert, zenés történelmi játék, haditorna-bemutató is szerepel a Fesztivál a Barokk Egerben ez évi programjában.

A július 26-tól augusztus 1-ig tartó Filmművészeti Nyári Egyetem keretében az idei Magyar filmszemlén bemutatott alkotásokat tekinthetnek meg az érdeklődők, találkozhatnak rendezőkkel és operatőrökkel.

Július 29-én kezdődik az Erlau Táncfesztivál. Az augusztus 3-ig tartó rendezvényen a legjobb magyar kortárs együttesek lépnek fel. Augusztus 9-én és 10-én a Líceum udvarán kialakított szabadtéri színpadon adják elő a Szentivánéji álom című arnyjátékot; a Shakespeare-műre dramatizált darabot Mendelssohn zenéje kíséri. A fellépők között lesz az Arts Harmony, a Pori Jazz Együttes, a Trio Cordoba, Varnus Xavér.

Web-irodalom

„Gyakorlatilag úgy tűnik, mintha ez az irodalom megszűnne, de remélem, ez csak látszat, egy tévesz-

me, az irodalom fogalma ugyanis egy átértékelődésen és átminősülésen esik át. Az irodalom hamarosan többé már nem a nagy műveket és a bölcs műveket jelent, hanem a napi írások tömegét fogja majd egy gyűjtőfogalomként egybe. A jelenlegi napi irodalmat szinte más médium nem is tudja már közvetíteni, mint az internetes olvasótermek, portálok és web-magazinok, és ezek egyre többet foglalkoznak az irodalommal, ami egyfajta naplójellegű megnyilatkozást nyer” – írja Hajnal Árpád a zEtna internetes irodalmi lapban.

Impulstanz Bécsben

A nemzetközi kortárs táncművészet seregszemléje kezdődött július 10-én Bécsben. Az augusztus 10-ig tartó Impulstanz páratlan programkínálatának hatvan előadása még így is csak reprezentatív áttekintése korunk táncművészetének. A táncművészet fesztiválján egyaránt találkozhatunk régi ismerősökkel, a műfaj nagy nemzetközi mestereivel és debütáló újoncokkal. Ott lesz többek között a nagy Anne Teresa De Keersmaeker & Rosas, Emio Greco, Wim Vandekeybus & Ultima Vez vagy Isamel Ivo, a fesztivál egyik alapító atyja.

Öröm a szemnek

A hetvenkettedik évében járó, szellemileg és fizikailag tökéletesen friss Bridget Riley az egyik legismertebb és legelismerőbb kortárs brit festőművész, azon kevesek egyike, akik nemzetközi hírnévre is szert tettek. A Tate Britain galériában szeptember végéig látható retrospektív fontos állomás életművében. Míg korábbi kiállításai korlátlan hely hiányában válogatásra kényszerültek, a Tate tágas terei lehetőséget adnak a teljességre törekvésnek. (NOL)

Berlini nyitány

Hétévi huzavona után végre kormánydöntés született: 2005 végéig felépül és elkezdti tevékenységét a berlini Collegium Hungaricum, a dinamikus fejlődő német metropolisz szívében, a belváros egyik legértékesebb telkén, a Humboldt Egyetem közvetlen közelében. (Népszás)

Osszeállította IRHÁZI JÁNOS

Megjelenik a **Communitas Alapítvány** támogatásával